

Ilmatar Solar

arboga.okna@ilmatarsolar.se

16 april 2024

Avgränsningssamråd för den planerade solcellsparken på fastigheterna Ökna 1:15, Ökna 1:3 och Rölfors 2:5 i Arboga kommun, Västmanlands län.

Naturskyddsföreningen är positiva till förnyelsebar energi, men det ska inte stå i konflikt med kolsänkor, bevarande av den biologiska mångfalden eller ett fungerande ekosystem. Naturskyddsföreningen välkomnar solceller men på rätt plats. Då denna enorma anläggning planeras på skogs, åker och ängsmark anses det medföra negativa följder på närmiljön. Det går att ifrågasätta hur skogsmiljön ska återställas efter anläggningens slutanvändning, då tillståndet som söks är på femtio år. Naturskyddsföreningen anser att omfattningen av solcellsanläggningen bör kraftigt minska och förläggas på platser som har låg påverkan på djur och natur.

Bakgrund

Ilmatar Solar vill ansöka om solcellsanläggning utanför Arboga på 707 ha. Anläggningen på ca 1,1 miljoner solcellspaneler planeras framför allt på skogsmark, samt åkermark och ängsmark. Men framför allt kommer stora arealer att tas i anspråk som kommer att påverka naturen, djurlivet och rekreationen i området.

Påverkan på ekologiska värden

Att ta ner skogen innebär en förlorad kolsänka, som i dagsläget bidrar till att begränsa klimatförändringar. I det ansökta området är det framförallt produktionsskog, men även denna skog binder koldioxid från atmosfären. I Naturskyddsföreningens *"Skogen, klimatet och biologiska mångfald"* står det "Krisen för den biologiska mångfalden och klimatkrisen måste lösas samtidigt, och lösningar för den ena får inte förvärja den andra." (Hämtad från <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/rapport-skogen-klimatet-och-den-biologiska-mangfalden/>). Därför menar vi att solpanelerna bör placeras där det är minsta möjliga negativa påverkan på djur och natur. Exempelvis finns en färsk rapport från JRC som visar den stora potentialen för solkraft i Sverige (över 200 TWh), även utan att skogsmark tas i anspråk. [JRC Publications Repository - Renewable Energy production and potential in EU Rural Areas \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/jrc/en/publications-repository)

Storleken på projektet är enormt och detta kan bli en onaturlig barriär för vilda djur. Därför efterfrågas ett förtydligande kring hur dessa djur ska kunna få behålla sina födoplatser och boplatser i största möjliga utsträckning. Naturskyddsföreningen förespråkar anpassning där djuren får tillgång till gröna korridorer i solcellsanläggningens område.

Möjlighet att återställa

”Tack vare att anläggningen kan tas bort och marken återställas bedöms anläggningen utgöra ett reversibelt ingrepp.”. Solcellspark Arboga Ökna, s.19. Om man föreställer sig att anläggningen ska upprättas ska först skogen avverkas, stubbar tas bort, marken jämnas ut och block sprängas som är i vägen. Bolaget räknar med beslut 2026. Sedan ska anläggningen upprättas och det beräknas ta ca 12–18 månader. Sedan beräknas solcellsanläggningen stå i 45–50 år. Då är vi åtminstone inne i 2072 när panelerna beräknas tas ner. Då ska skogen återplanteras och alla djur och insekter beräknas hitta tillbaka till platsen där de inte varit välkomna till de senaste 48 åren. Sedan tar det ungefär 60–120 år innan träden är stora, om man då räknar är vi inne i år 2133 när träden är 60 år. Att detta anses vara reversibelt är högst tveksamt och går att starkt ifrågasätta.

På grund av den långsiktiga etableringen undrar Naturskyddsföreningen över vilka försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 § MB, som tas för att återställa marken vid nedmontering. Delvis på grund av tillståndets långa period men delvis också för att det ska ske bergsprängning i området. Därför efterfrågar vi en tydlighet i hur bolaget garanterar att marken blir återställd samt vilken typ av finansiering som kommer att användas för detta.

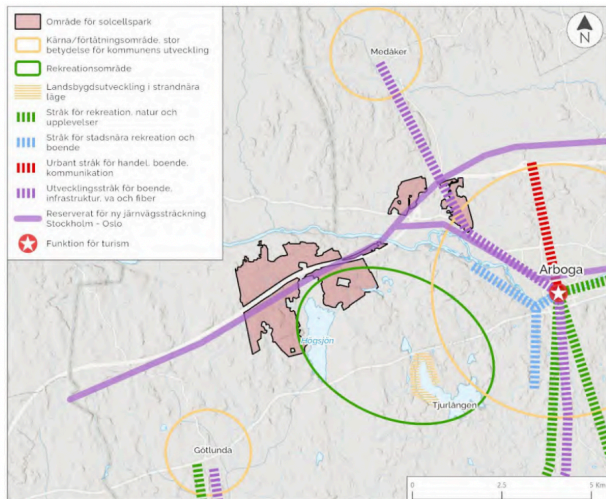
Påverkan på mikroklimatet

Något som Naturskyddsföreningen vill understryka är att undersöka vad som kommer hända med mikroklimatet under och runt solcellspanelerna. Hur kommer temperaturen att påverkas i området, då det kommer gå från naturliga skugga från skog till ca 1,1 miljoner solcellspaneler. Det bör undersökas hur vattenflödet kommer att påverkas med tanke på att träd och växtlighet försvinner som annars naturligt tar upp nederbörd. Den nederbörden kommer att behöva förflyttas någon annanstans. Sedan kommer vindförhållande att påverkas då marken tidigare varit skyddad av träd och blir nu hårda ytor av solpaneler. Med tanke på ansökans enorma storlek, bör detta undersökas då anläggningen kan komma att få oväntade konsekvenser för djur, växter och människor i närområdet.

Naturskyddsföreningen vill lyfta kunskapskravet 2 kap. 2 § i MB som säger att verksamhetsutövaren ska ha tillräcklig kunskap om hur människors hälsa och hur miljön påverkas. Detta bör också gälla hur mikroklimatet kommer att förändras. Det kommer bli en annan klimatzon än den som skogen idag erbjuder. Detta gör att vi önskar en tydlig utredning av tänkbara scenarier för hur solcellsanläggningen kan påverka mikroklimatet samt ett förtydligande kring hur ofta anläggningen kommer att inspekteras från bolagets sida.

Friluftsliv

Människornas möjlighet till gröna ytor i området kommer att minska radikalt. Då naturupplevelser anses vara en viktig del i att upprätthålla folkhälsan, kan denna anläggning komma att ha en inverkan på välmående hos individerna i närområdet. Exempelvis kommer solcellsanläggningen att påverka områden som Jädersby och Högsjön, och i kommunens översiktsplan tas området runt Högsjön upp som ett stort rekreativt område. I Högsjön finns också en badplats som kan få utsikt över solcellsanläggningen, men det är svårt att få en bild av hur omfattningen blir då illustrationen i samrådsunderlaget är minimal.

Figur 2. Karta över den kommunala utvecklingsstrategin (Arboga kommun, 2018) i förhållande till det planerade verksamhetsområdet. Observera att kartunderlaget från Arboga kommuns översiktsplan har georefererats till solcellsparken och gränserna är därför eventuellt inte exakt utritade.

Bild från samrådsunderlaget, visar stort rekreativområde vid Högsjön

Lokalisering

Naturskyddsföreningen undrar om detta är bästa lokaliseringen på grund av solcellsanläggningens stora omfattning. Det kommer att påverka både det historiska landet – och kulturlandskapet som finns i området och bilda ett nytt industrilandskap. Detta anser vi behöver ingå i avgränsningen då landskapsbilden kommer att påverkas avsevärt med denna storlek på anläggningen.

Under samrådsmötet sades att det ska vara 50 meter till tomtgräns med hus på och den informationen saknas i samrådsunderlaget. Vi anser att det avstånd bör dubbleras. Det kan kopplas till strandskyddet som också har ett generellt skydd för 100 meter. Om det är kommer upprättas insynsskydd till parken, undrar vi hur det blir med skuggning av dessa insynsskydd. Då insynsskyddet antas bli höga så bör även skuggningen tas med i hänsynen.

Det efterfrågas en tydlighet kring hur lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB har följts. Projektområdet inkluderar också jordbruksmark, som enligt 3 kap 4 § MB är skyddad om det är brukningsbar jordbruksmark. Naturskyddsföreningen anser att solcellsenergi är en bra energikälla, men att den bör placeras på rätt plats som inte påverkar djur och natur på ett negativt sätt.

2024-06-10

Naturskyddsföreningen i Västmanland

Bengt Jönsson, ordförande

bengt.eb.jonsson@gmail.com

Miljö-och planhandläggare

Clara Schultz

clara.schultz@naturskyddsforeningen.se